805/08

Den 20. oktober 2008 blev i sag nr. 73.690:

xxxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxxx xx x
xxxx xxxxx

mod

Juristernes og Økonomernes
Pensionskasse
Gl. Kongevej 11
1610 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har pensionsforsikring i Juristernes og Økonomernes Pensionskasse, klager over, at selskabet ikke anser hendes erhvervsevne for nedsat i dækningsberettigende grad.

Selskabet henviser til, at det ikke er dokumenteret, at klagerens erhvervsevne som DJØF'er er nedsat med mindst 2/3.

Klageren, der født i 1967 og uddannet cand. scient. soc., har pensionsforsikring i Juristernes og Økonomernes Pensionskasse, der i henhold til forsikringsbetingelserne giver ret til invalidepension, såfremt hendes fagspecifikke erhvervsevne bliver nedsat til 1/3 eller mindre.

Professor, overlæge, dr.med., speciallæge i Reumatologi H.B. anførte i speciallægeerklæring af 30/5 2006:

> "Pt har haft ryggener i årevis. Det begyndte ved en uheldig bevægelse under graviditet nr 1 i 1993, hvor pt i 6. md spillede rundbold og mærkede en forkert fornemmelse i højre læn/balde. Det gik i første omgang over, men kom igen under de efterfølgende graviditeter i 1999 og især 2004, som forværrede situationen betydeligt. Smerterne har været ret uændrede i næsten to år nu med daglige problemer fra højre balde.

Pt har senest efter kiropraktorbehandling med løsning af bækkenleddene og ryggen, hvor den trækker skævt opadtil, mærket en lille, men desværre midlertidig bedring. Behandlingen har dog fjernet nogle nagende syleagtige smerter ned højre baglår.

Pt kan ikke løbe selv mindre distancer (f.eks. efter en bus) uden smerteforværring, og kan ikke løbetræne. Pt kan ikke på cykel træde igennem med højre ben, og venstre ben yder de fleste kræfter, f.eks. op ad bakkerne.

Pt kan ikke sidde så længe ad gangen. - ca 5 min - på en almindelig stol, mens en fleksibel kontorstol eller bold går lidt længere. Koncentrationen svækkes af smerterne

Der er yderligere forværring ved løft i hverdagen, især med den sidste dreng på 2 år (ret stor, tung).

Udstrålende smerter:
Der er smerter op i højre side af lænden over taljen, men ikke op i skulderbladet. Derudover trækker smerterne noget ned i højre lår bagpå, men ikke til underbenet.

Tidligere behandlingsforsøg.
Pt har i forløbet været til 4 forskellige fysioterapeuter. De første tre har ikke kunnet hjælpe noget særligt, mens patienten hos den sidste fra august 2005 har fået en vis, men desværre midlertidig, lindring for muskelgenerne. Denne terapeut instruerer også i forskellige øvelser, der har hjulpet lidt i hverdagen, dog igen uden varig bedring.

Patienten har fundet frem til, at en ispakning derhjemme kan hjælpe noget på smerterne i balden, og den bruges på særligt dårlige dage. Det holder ca 3-4 timer og giver patienten ro til at sove.

Patienten har været til speciel terapeut (Body-system development) - 4 gange hjalp ikke. Endelig er patienten for 3 uger siden begyndt hos en kiropraktor, hvilket har ført til en umiddelbar, mærkbar bedring af smerterne i selve balden. Det hjalp en del den første uge, men har desværre ikke holdt ved. Pt har efter kiropraktorens opfattelse en aflåsning af venstre bækkenled og derfor et hypermobilt højre bækkenled. Ved behandlingen er der, blevet løsnet både omkring bækkenleddene, de nederste lændehvirvler og længere oppe i ryggen svarende til skævheder der.

Rygtræning har hjulpet en del, - det holder en time, men patienten er så lige vidt efter et par timer.

Nuværende færdigheder:
Pt kan ikke løbe, men cykler uden større belastning, går 15-20 min før smerter i balden bremser yderligere. Der er en vis stivhed i musklerne om morgenen, men ikke så mange smerter. Modsat aftager stivheden, mens smerterne tager til op ad dagen.
…
Konklusion
Det drejer sig om en 38-årig kvinde med langvarige smerter lavt i højre lænd/balde. Der er forskellige muligheder for opfattelse af, hvad der har udløst dette problem. Imidlertid har det nu stået på så længe, at det er kronisk uden mulighed for væsentlig bedring. Det er sandsynligt, at der nu er et kompliceret mønster med en blanding af, skævhed omkring ryggens og bækkenets led og en samtidig muskelspænding, der forværres ved siddestillingen (en såkaldt dystoni - unormal muskelspænding). Man er derfor henvist til behandling i, form af lettelse af patientens hverdag og foranstaltninger i forbindelse med arbejde, som sigter mod

at fastholde patientens forbindelse til arbejdsmarkedet. Det er min vurdering, at patienten vil kunne klare sit kontorprægede arbejde i begrænset omfang, mens andet arbejde med større fysisk belastning vil, være udelukket. Der synes ikke at være behov for afprøvning af arbejdsevnen i anden sammenhæng, da der efter beskrivelsen er gennemført alle tænkelige foranstaltninger på den nuværende arbejdsplads for at lette situationen."

Af ressourceprofil af 29/6 2006 fremgår bl.a.:

"S. [klageren] har en kronisk smertetilstand, behandlingsmulighederne er udtømte for radikal ændring.
Henvisning til smerteklinikken vil formentlig kunne forbedre hendes livskvalitet, men ikke fjerne smerterne.
Arbejdsmulighederne er til stede i begrænset omfang og i forhold til hendes massive smerter og funktionsniveau må det konkluderes at hendes arbejdsevne er varigt nedsat uden mulighed forbedring af tilstanden i radikal retning.
På trods af tilstanden er det lykkedes S. at fastholde arbejdsmarkedstilknytningen på nedsat tid.
På den baggrund vurderes det at der er arbejdsmuligheder på særlige vilkår, fleksjob.
…
S. har i samarbejde med sin arbejdsgiver forsøgt mange muligheder for arbejdsområder som hun kan klare, men det har vist sig ved afprøvning at hun ikke er i stand til at arbejde på fuld tid, trods omflytninger, andre arbejdsopgaver, hjemmearbejdsdage, skiftende arbejdsstillinger, mulighed for at hvile sig på arbejdspladsen, hjælpemidler og særlige kontormøbler.
Udfra den konkrete afprøvning på hidtidige arbejdsplads vil S. ikke kunne arbejde på almindelige vilkår.
I forhold til de faglige og praktiske kompetencer er der ingen barrierer.
Der vil ikke kunne opkvalificeres eller revalideres til lettere arbejdsopgaver med de skånehensyn der allerede er aktuelt.
Desuden vil anden uddannelse ikke bedre arbejdsevnen end den uddannelse som S. har.
…
Arbejdsperspektiv:
S. ønsker at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet ved fleksjob.
De arbejdsrelevante ønsker er realistiske herunder at S. har afprøvet at disse arbejdsfunktioner.

Samlet vurderes at S.s arbejdsevne er varigt nedsat, hverken aktiverings-, revaliderings, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger vil kunne bedre arbejdsevnen således at S. vil kunne arbejde på almindelig vilkår.
S. vurderes derfor til at opfylde betingelserne for et fleksjob i henhold til § 70 i Lov om aktiv beskæftigelsesindsats.
Tilskuddets størrelse vil først blive afgjort ved konkret placering i fleksjob.
Det indstilles at S. visiteres til fleksjob."

Klageren blev herefter ved skrivelse af 14/7 2006 fra klagerens kommune bevilliget fleksjob pr. 1/8 2006.

Klageren ansøgte ved skrivelse af 13/11 2006 selskabet om udbetaling af invalidepension. Af denne skrivelse fremgår bl.a.:

> "Jeg søger om invalidepension, da jeg pga. smerter ikke i stand til hverken at arbejde som konsulent (mit hidtidige job) eller i et andet DJØF job. Jeg formoder, at jeg kan arbejde 12-15 timer/ugen med indlagte pauser og skånehensyn i form af ingen stramme deadlines, ingen længere varende møder og ingen længere køretider i hverken bil eller tog.
>
> Jeg har siden tilbagevenden efter barsel (februar 2005) med mit 3. barn været deltidssygemeldt pga. bækkenløsning og skæv ryg. Jeg har arbejdet som seniorkonsulent ... Jeg arbejdede før min sygemelding som ekstern konsulent ... I 8 måneder forsøgte min arbejdsgiver og jeg at indrette mine konsulentopgaver efter, hvad jeg var i stand til at løse. Da dette viste sig umuligt, blev jeg flyttet til en anden mere administrativ funktion. Dette har bestemt ikke fremmet arbejdsglæden, da jeg derved mistede en stor del af de funktioner, jeg havde før. Jeg har pga. mine smerter overvejende måtte tage mig af administrative opgaver uden deadlines."

Klageren blev ved skrivelse af 18/1 2007 fra L. Kommune ansat i fleksjob som coach fra 1/2 2007 med en arbejdstid svarende til 3 x 5 timer ugentligt.

Selskabets forsikringslæge Speciallæge i intern medicin N.H. anførte i helbreds- og risikovurdering af 27/1 2007:

> "Optaget i pensionskassen i 1998 og i flexjob fra 1.8 2006. Der foreligger sagsakter fra kommunen med en SPA fra reumatolog. Man ønsker vurdering af om medlemmet er 2/3 erhvervsudygtig.
>
> Mangeårige ryggener med smerter i ryg og balde. Ryggen er svag. Har født i 1993 og 99 og 2004 - de to sidste gange med bækkenløsning under graviditet. Speciallægen finder at erhvervsevnen er nedsat i en grad der kræver skånehensyn mht ryggen og at hun dermed kan klare kontorpræget arbejde. Er siden ansat i flexjob. Kan ikke løbe eller cykle fx op ad bakke og har svært ved at sidde på alm stol. Har behov for hæve sænkebord. Ingen neurologiske udfald. Bevæger sig frit. Der er fundet rygskævhed og muskelømhed. Får Brufen med en vis effekt. Har i perioder været deltidssygemeldt inden flexjob blev bevilliget.
> Sundhedsstyrelsens sygdomsklassifikation 1993 = WHO's ICD-10 kode:
> World Health Organisations : International Classification of Diseases
> M 41.9 Scoliosis columnae (rygskævhed)
> M 54.5 Dolores lumbalis (lænderygsmerter)
> O 26.7 Symphysiolysis gravidarum (bækkenløsning)
>
> Erhvervsevnen er varigt nedsat med ca 50% men Ikke med 2/3 på baggrund af sygehistorien og objektive fund. Dette harmonerer jo også med den sociale behandling hvor flexjob er bevilliget fra 1.8.06."

Klageren blev ved skrivelse af 26/10 2007 fra L. Kommune ansat i fleksjob som coach fra 1/11 2007 med en arbejdstid svarende til 12 timer ugentligt.

5. 73.690

Speciallæge i fysiurgi og rehabilitering J.K. anførte i speciallægeerklæring af 20/11 2007:

"**Konklusion:**
40-årig cand.scient. som 15. april 2007 er bevilliget løntilskud til fleksjob fra L. Kommune, og som er aktiv 12 timer om ugen i konsulentvirksomhed.

Fleksjobbet er bevilliget med baggrund i kronisk smertelidelse uden mulighed for bedring ved behandling og uden udsigt til spontan helbredelse.

Smerteproblematikken har været massiv siden sidste graviditet 2004, al udredning med røntgen, MR scanning og undersøgelser hos læge, speciallæge, fysioterapeut, kiropraktor, osteopat, etc. er forsøgt.
Behandling har været nytteløs.

For at afhjælpe smerterne har patienten fået specialsæde i sin bil, hun har fået invalideskilt til bilen og er nu i fortsat månedlig vedligeholdelsesbehandling hos osteopat.

Anamnese og foreliggende papirer peger på bækkenproblem opstået under graviditeterne, navnlig den sidste, og da det ikke har været muligt at lindre og behandle, har smertesituationen udviklet sig til et kronisk smerteproblem.

Andre mulige forklaringer, hvor der kunne tænkes behandlingsmuligheder, er udelukket ved røntgenundersøgelser og MR scanning.

Patienten er set i smerte-team og undervist i smertehåndtering, og det har medført, at hun dog er i stand til at klare 12 timers erhvervsarbejde om ugen.

Derhjemme kan hun kun hjælpe med i beskeden grad til det praktiske, ægtefællen er ved at være belastet af at skulle udføre alting. Familiens økonomi står ikke til at købe fremmed hjælp til fx rengøring.

Alt i alt ser jeg således ingen yderligere behandlingsmuligheder, tilstande vil i fremtiden være uændret, den aktuelle status er, at patienten fortsat er smerteplaget, og smerten forhindrer patienten i mange dagligdags gøremål, såvel i hjem som på arbejde.

Den objektive undersøgelse bekræfter smerterprovokation og smertebetinget bevægeindskrænkning svarende til funktionshæmningen."

Selskabets forsikringslæge speciallæge i intern medicin N.H. anførte i helbreds- og risikovurdering af 1/12 2007:

"Der foreligger nu en frisk speciallægeerklæring fra reumatolog som medlemmet selv har fundet og ikke har set medlemmet før. Sygehistorien og den objektive undersøgelse svarer fuldstændig til den H.B. har angivet - der synes dog at være sket nogen bedring idet benene nu kan løftes frit på begge siden (strakt benløft) og medlemmet kan gå på hæle og tæer og stå på et ben. Der er ingen muskelatrofi. Arbejdsmæssigt går det også noget bedre idet medlemmet er i stand til at køre fra L. til N. Har også mulighed for hjemmearbejdsplads. Kan også klare lettere indkøb og afleverer børnene i institution. Der har derfor været nødvendigt at købe en bil mere. Klarer sig trods smerter med ganske lidt medicin. Det lyder som om konsulent arbejdet er rele-

vant og af DJØF karakter. Der er således ingen oplysning om at medlemmet måtte opgive sit arbejde i flexjob.
Arbejdsgiveren må således have fundet at medlemmet kan udføre sit arbejde. Det er ikke oplyst hvordan medlemmet har fået nuværende arbejde - men det er formentlig ikke kommunen som har anvist et arbejde så langt væk fra bopælen, og dermed pålagt medlemmet en længere arbejdsdag, og ikke mindst transport.
Konklusion: Det synes fortsat relevant med et flexjob, som medlemmet kan klare selv om der er meget lang transportvej, og tilstanden er ikke forværret siden Professor H.B. skrev attest. Medlemmets økonomi er belastet af at hun har måtte anskaffe sig bil nr 2. Kommunen har åbenbart ikke fundet behov for at støtte familien mere end tilfældet er - dvs at der ikke er bevilliget personhjælp eller lignende, selv om medlemmet skal passe 3 små børn ved siden af arbejdet. Det der belaster medlemmet er jo først og fremmest de fysiske opgaver, og ikke et DJØF arbejde - og jeg vil anbefale at man spørger kommunen om der er nye tiltag derfra

Erhvervsevnen som DJØF' er noget nedsat grundet smertesyndrom, men den medicinske behandling er beskeden og ligeledes de objektive fund, og erhvervsevnen er ikke nedsat med mindst 2/3 som DJØF 'er.
JØP har så vidt jeg kan vurdere ingen mulighed for at bevillige IP til dette medlem da erhvervsevnen som DJØF' er ikke er nedsat med mindst 2/3. Derimod må man kunne hjælpe med at finde et arbejde tættere på bopælen og med at aflaste de daglige opgaver ved en henvendelse til kommunen evt via DJØFs socialrådgiver.
Jeg kan fortsat ikke anbefale IP i pensionskasse."

Klageren blev ved skrivelse af 17/3 2008 fra L. Kommune ansat i fleksjob som specialkonsulent i C.L.L. fra 1/3 2008 med en arbejdstid svarende til 12 timer ugentligt. Direktør for C.L.L. anførte i skrivelse af 30/4 2008:

"Som direktør for C.L.L., hvor S.W. er ansat i fleksjob på 12 timer om ugen, er det min klare opfattelse, at S. kun kan klare de 12 timers arbejde, ligesom der i forbindelse med tilrettelæggelsen og udførelsen af arbejdet skal tages betydelige skånehensyn."

Klageren har ved skrivelse af 28/3 2008 over for nævnet nedlagt påstand om, at selskabet skal yde invalidepension. Klageren har til støtte herfor anført:

"Til trods for kommunens bevilling af fleksjobtilskud med 2/3 af lønnen og det i speciallæggerklæringerne anførte, finder JØP fortsat ikke at min erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3, jfr. JØP's afslag 16. januar 2008 (bilag ..).

I JØP's afslag anføres, at jeg kan aflevere børnene i institutionen og jeg kan køre fra L. til N. på arbejde. Som ligeledes beskrevet i speciallægeerklæringen, kan jeg aflevere barn mit i institution, fordi det er nøje planlagt, så min ældste datter på 14 år giver den mindste på 3,5 år tøj på og fastspænder ham i bilen. Ved børnehaven har jeg en specialaftale, så jeg kan køre direkte til døren så min søn på 3,5 år spænder sig selv op og kravler ud af bilen og går selv ind i børnehaven. Vedr. kørsel til N., så har jeg tidligere kørt fra L. til K., så der er ikke tale om en forøgelse af kørslen. Jeg kørte til N. 2 gange ugentligt og holdt en pause efter kørslen, hvor jeg lå og hvilede mig på arbejdspladsen og lavede øvelser. Det øvrige arbejde foregik som hjemmearbejde, for at skåne mig for unødig kørsel.

I afslaget henvises der til en bedring i min helbredstilstand ved, at jeg nu kan løfte benene frit på begge sider, samt gå på hæle og tæer. Dette har dog ikke formindsket mine smerter, (hvilket kunne indikere, at dette ikke er et billede på, hvorvidt jeg har smerter eller ej.)

Efter min opfattelse viser fleksjobbevillingerne og speciallægeerklæringerne, at min erhvervsevne som DJØF'er er nedsat med mindst 2/3 og jeg henviser i den forbindelse til Ankenævnskendelse ANF2004.61.698 (bilag ..) vedrørende en lignende sag."

Selskabet har ved skrivelse af 16/4 2008 fastholdt sin afgørelse over for nævnet. Selskabet har til støtte herfor anført:

"JØP's forsikringsmedicinske konsulenter vurderer på grundlag af de foreliggende oplysninger fortsat ikke, at medlemmets erhvervsevne er nedsat med 2/3 som DJØFer jf. indstilling fra JØPs forsikringsmedicinske konsulenter (bilag ..). Denne vurdering er tiltrådt af JØPs bestyrelse.

JØP fastholder sin afgørelse vedr. afslag og har tilbudt medlemmet rådgivning med hensyn til offentlige ydelser som f.eks. hjælp til praktiske opgaver i hjemmet jf. (bilag ..).

Pensionskassen oplever i flere tilfælde, at medlemmer, om hvem lægekonsulenterne oplyser, at erhvervsevnen er nedsat med mindst 50% af den normale erhvervsindtægt, får 2/3 løntilskud i fleksjob. Der kan ikke sluttes fra, at løntilskuddet er på 2/3, til at erhvervsevnen er nedsat med 2/3.

Klageren har henvist til Ankenævnets kendelse nr. 61.698. Der er ikke tale om principielle forhold, som kan påberåbes i denne sag. Både i 61.698 og i denne aktuelle klagesag er spørgsmålet, om der foreligger dokumentation for at erhvervsevnen er nedsat således, at betingelserne for udbetaling af invalidepension er opfyldt i det respektive regelsæt.

Medlemmet opfylder ikke betingelserne i Regulativ 1, § 7 stk. 2, for tilkendelse af invalidepension."

Klageren anførte herefter i skrivelse af 2/5 2008 til nævnet:

"Jeg fastholder, at kommunens vurdering af min arbejdsevne til 2/3, jf. kommunens beslutning om at yde 2/3 løntilskud til fleksjob, da jeg kun kan arbejde 12 timer om ugen, har stor betydning for sagen. I den forbindelse henviser jeg på ny til den fremlagte ankenævnskendelse i sag 61698 af 28. april 2004 (bilag ..), hvor det udtrykkeligt fremgår, at Nævnet lægger vægt på kommunens vurdering af erhvervsrelaterede foranstaltninger.

Jeg vedlægger tillige erklæring af 30. april 2008 fra … C.L.L., hvoraf fremgår, at jeg kun kan arbejde 12 timer om ugen, og at dette kræver, at der tages betydelige skånehensyn overfor mig.

Det er min mand, der tager sig af børn, madlavning og rengøring, da jeg er total udmattet efter blot nogle få timers arbejde.

At jeg kun kan arbejde ganske få timer om ugen fremgår også af de fremlagte specialerklæringer, og jeg mener ikke, at Ankenævnet kan lægge nogen vægt på JØPs interne lægers udtalelser, som er refereret i brevet fra JØP af 16. april 2008. Jeg har aldrig talt med disse

læger og kender ikke deres baggrund for at udtale sig som de gør. Det virker nærmest som bestillingsarbejde fra JØPs side.

Alt i alt fastholder jeg, at det med al tydelighed fremgår, at jeg har fået nedsat min erhvervsevne med mindst 2/3 og derfor er berettiget til invalidepension fra JØP."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 7. Invalidepension**
Stk. 1. Retten til invalidepension indtræder den 1. i måneden, efter at erhvervsudygtighed er indtruffet, dog tidligst fra det tidspunkt, da den pågældende ophører med at oppebære sin hidtidige, normale erhvervsindtægt. Ret til invalidepension opnås ikke efter det tidspunkt, da medlemmet har opnået ret til alderspension i henhold til § 6, stk. 1, eller oppebærer reduceret alderspension i henhold til § 6, Stk. 3. Ved delvis pensionering i henhold til § 6, stk. 3, bevares retten til en invalidepension for så vidt angår den bevarede deltidsansættelse, dog længst indtil det fyldte 67. år.

Stk. 2. Erhvervsudygtighed foreligger, når vedkommende medlems af dennes akademiske uddannelse og beskæftigelse betingede erhvervsevne som følge af en af sygdom eller ulykke forårsaget fysisk eller psykisk invaliditet er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne og nedsættelsen er af en vis varighed. For medlemmer, ved hvis optagelse der er taget forbehold i henhold til § 2, stk. 3, indtræder retten til invalidepension, når medlemmets erhvervsevne som følge af en af sygdom eller ulykke efter optagelsen forårsaget fysisk eller psykisk invaliditet uden sammenhæng med den ved optagelsen konstaterede invaliditet er nedsat med 1/3 eller derover af normal erhvervsevne, og nedsættelsen er af en vis varighed."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet det ikke godtgjort, at klagerens fagspecifikke erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad. Nævnet kan derfor ikke kritisere selskabets afgørelse.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann